

Bruselj, 10.3.2020
COM(2020) 93 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Prepoznavanje in odprava ovir za enotni trg

{SWD(2020) 54 final}

Uvod

Evropska komisija je pred 35 leti, tj. junija 1985, Evropskemu svetu predstavila belo knjigo o dokončni vzpostavitvi enotnega trga. Sporočilo je bilo jasno: pospešite dejansko povezovanje trgov in uresničite ambicije iz Rimske pogodbe ali pa poniknite v povprečnost in dopustite, da Evropa postane le območje proste trgovine.

Evropska unija se je odločila za tesnejše povezovanje in danes imamo največji enotni trg na svetu z več kot 447 milijoni potrošnikov in približno 56 milijoni delovnih mest, ki so odvisna od trgovine znotraj enotnega trga.

Zaradi svojega obsega in povezovanja je enotni trg okrepil ugled in vpliv EU v svetu. Njegova načela, vrednote in standardi so podlaga za vodilno in dejavno vlogo EU v svetovni ureditvi, ki temelji na pravilih, in pri uveljavljanju enakih konkurenčnih pogojev doma in v tujini.

Evropa zdaj utira pot dvojnemu prehodu, in sicer k podnebni nevtralnosti in k vodilni vlogi na digitalnem področju. Posodobitev in krepitev enotnega trga v tem okviru sta ena od glavnih prednostnih nalog Komisije v naslednjih petih letih.

Kljub dejanskim dosežkom enotnega trga podjetja in potrošniki še vedno poročajo o številnih ovirah. Oktobra 2018 je skoraj 70 % podjetij na zaključnem Evropskem parlamentu podjetij negativno odgovorilo na vprašanje, ali je po njihovem mnenju enotni trg dovolj povezan.

Izkušnje in vtisi podjetij in potrošnikov, ki skušajo enotni trg uporabljati vsak dan („uporabniki“), služijo temu sporočilu kot izhodišče za določitev ključnih preostalih ovir na njihovi „poti“ do čezmejnih dejavnosti.

Na podlagi dokazov, zbranih v dveh poročilih¹, to sporočilo izpostavlja 13 ključnih ovir z vidika uporabnika. Iz njega je razvidno, da ovire niso le regulativne ali upravne narave, ampak tudi praktične. Pri poslovanju po vsej EU se podjetja ali potrošniki v praksi pogosto srečujejo z več omejitvami hkrati. Zaradi teh ovir so najbolj oškodovani uporabniki, kot so mala in srednja podjetja (MSP) ter strokovnjaki.

Vsi Evropejci imajo pravico do najboljše in najširše izbire blaga, storitev, delovnih mest in podjetniških priložnosti, ki jih nudi enotni trg, pri čemer bi morali imeti možnost to pravico uveljaviti.

Za nadaljnje ukrepe tako na ravni EU kot na ravni držav članic sporočilo opredeljuje pet temeljnih vzrokov za te ovire: regulativne odločitve na ravni EU in nacionalni ravni, prenos, izvajanje in uveljavljanje zakonodaje, upravne zmogljivosti in prakse v državah članicah, splošno poslovno in potrošniško okolje ter temeljne vzroke, ki niso povezani z javnimi politikami, kot je jezik ali kultura. Med temi vzroki so pomembne težave, povezane s

¹ Delovni dokument služb Komisije *Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers* (Poslovna pot na enotnem trgu: praktične ovire); Pregled stanja razmer za potrošnike, ki ga je opravila Komisija: „Potrošniki doma na enotnem trgu“, izdaja iz leta 2019.

splošnim poslovnim in potrošniškim okoljem, saj se z njimi srečujejo tako domači uporabniki kot uporabniki iz drugih držav članic.

Evropski svet je marca 2019 pozval EU in države članice, naj odpravijo preostale neupravičene ovire za enotni trg, hkrati pa poudaril, da ne bi smeli ustvariti nobenih novih ovir.

Ovire in temeljne vzroke zanje, opredeljene v tem sporočilu, bo treba obravnavati s kombinacijo ukrepov tako na ravni EU kot na nacionalni ravni: digitalizacija javne uprave in boljša komunikacija za pomoč uporabnikom na njihovi „poti“, po potrebi nova in izboljšana zakonodaja EU, boljše izvajanje in na koncu uveljavljanje pravil.

Eno od ključnih področij ukrepanja, in sicer uveljavljanje pravil, je obravnavano v Sporočilu o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga², ki določa prednostne naloge Komisije za obnovljeno partnerstvo z državami članicami.

V današnji novi industrijski strategiji³ za Evropo je poudarjeno, da je močan, povezan enotni trg odskočna deska in predpogoj za konkurenčno industrijo EU. Da bi imeli od enotnega trga koristi vsi, pravo EU vzpostavlja skupna pravila, ki odpravljajo ovire in lajšajo pretok blaga in storitev po vsej EU, hkrati pa varujejo potrošnike. Iz tega sporočila je prav tako razvidno, da so v primeru, ko se ne razvije celotni potencial enotnega trga, najverjetneje prizadeti MSP in državljani zaradi svojih omejenih sredstev. Zlasti zagonska podjetja in zelo inovativna MSP ne morejo postati konkurenčni akterji na mednarodni ravni. Strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo⁴, ki je bila prav tako sprejeta danes, določa dodatne usmerjene ukrepe za pomoč MSP pri boljšem izkoriščanju prednosti enotnega trga.

To sporočilo je povezano tudi z evropskim semestrom, v katerem je odstranjevanje najtežavnejših regulativnih in upravnih bremen stalna skrb, ter z orodji za boljše pravno urejanje na ravni EU.

Prilagajanje enotnega trga današnjim izzivom je ambiciozen cilj; boljše delovanje enotnega trga bi sprostito neizkoriščeni gospodarski potencial. Po ocenah iz nedavno posodobljene študije Evropskega parlamenta o stroških neukrepanja na ravni EU⁵ bi lahko koristi odprave preostalih ovir za popolnoma delujoč enotni trg za blago in storitve do konca leta 2029 znašale 713 milijard EUR.

Zagotavljanje koristi enotnega trga je skupna odgovornost Komisije in držav članic. Zaščita celovitosti enotnega trga EU pred zunanjimi izzivi je prav tako pomembna kot njegova notranja krepitev. Komisija je pripravljena okrepiti svoja prizadevanja in pomagati državam članicam pri vzpostavljanju enotnega trga, ki drži svoje obljube.

² COM(2020) 94, 10.3.2020.

³ COM(2020) 102, 10.3.2020.

⁴ COM(2020) 103, 10.3.2020.

⁵ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631745/EPRS_STU\(2019\)631745_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631745/EPRS_STU(2019)631745_EN.pdf).

I. UPORABNIKOV VIDIK: NAJPOGOSTEJE NAVEDENE OVIRE

To sporočilo temelji na dveh poročilih Komisije⁶. Prvo poročilo, ki je bilo objavljeno hkrati s tem sporočilom, se osredotoča na praktične ovire za enotni trg, kot jih dojemajo podjetja. Temelji na virih, ki prikazujejo vtise podjetij, ki nameravajo biti dejavna ali so že dejavna na enotnem trgu. Med temi viri so raziskave podjetij, podatkovne zbirke in analize. Poleg tega je bilo za celovitejši pregled nad različnimi ovirami izvedeno posvetovanje z gospodarskimi zbornicami. Analiza temelji tudi na strokovnem znanju Komisije. Ovire so vključene v to poročilo, če je o njih poročal velik delež anketiranih podjetij in/ali če o njih različni viri redno poročajo kot o ovirah. Drugo poročilo, tj. pregled stanja razmer za potrošnike v EU, ki je bilo objavljeno novembra 2019, temelji na raziskavi o odnosu potrošnikov do čezmejnega trgovanja. V obeh poročilih je predstavljen (neizčrpen) pregled ovir na enotnem trgu, kot jih dojemajo uporabniki tega trga.

To sporočilo na podlagi dokazov iz navedenih poročil najprej obravnava 13 največjih ovir za čezmejno dejavnost, ki jih najpogosteje navajajo podjetja (v zvezi z čezmejno trgovino ali ustanavljanjem podjetij) in potrošniki (v zvezi s čezmejnimi nakupom blaga ali storitev).

Ovire, predstavljene v sporočilu, ustrezajo ključnim korakom na „poti“, ki jim sledijo podjetja in potrošniki na enotnem trgu, kot je prikazano v spodnjem polju.

Ključni koraki na poslovni „poti“: zbiranje informacij za pripravo čezmejne transakcije (in/ali širitve); izpolnjevanje zahtev za prodajo blaga ali opravljanje storitev; trženje in prodaja; dobava; poprodajne storitve in reševanje sporov; davki; (dodatni koraki v primeru ustanavljanja) razvoj poslovne dejavnosti; osebje; naložbe in financiranje.

Ključni koraki na potrošniški „poti“: zbiranje informacij o izdelkih/storitvah; nabava; plačilo; prevzem blaga; poprodajne dejavnosti in reševanje sporov.

Zbiranje informacij, potrebnih za pripravo čezmejnih transakcij in/ali širitve

1. Podjetja poročajo o težavah pri pridobivanju informacij, in sicer ne le o tržnih priložnostih in morebitnih poslovnih partnerjih, temveč tudi o ustreznih regulativnih zahtevah

Glede na nedavno raziskavo⁷ je 31 % MSP z izvoznimi izkušnjami in 21 % MSP brez izvoznih izkušenj kot oviro za poslovanje na enotnem trgu navedlo težave pri iskanju poslovnih partnerjev v drugi državi članici. Poleg tega jih je 22 % oziroma 11 % navedlo, da ne vedo, kje najti informacije o morebitnih tržnih priložnostih. Evropske gospodarske zbornice so prav tako sporočile, da je nedostopnost informacij o pravilih in zahtevah navedena kot tretja ovira na enotnem trgu (navedlo jo je 69 % njihovih članov, ki so izpolnili

⁶ Delovni dokument služb Komisije *Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers* (Poslovna pot na enotnem trgu: praktične ovire); Pregled stanja razmer za potrošnike, ki ga je opravila Komisija: „Potrošniki doma na enotnem trgu“, izdaja iz leta 2019.

⁷ Center za evropske politične študije *Hidden Treasures: Mapping Europe's sources of competitive advantage in doing business* (Skriti zakladi: evidentiranje virov konkurenčne prednosti Evrope pri poslovanju) (poročilo o skritih zakladih), 2019.

anketo)⁸. Po podatkih iz druge nedavne raziskave, ki se je osredotočila na pet največjih gospodarstev EU, je neseznanjenost z veljavnimi pravili ovira za 31 % MSP brez izvoznih izkušenj in 9 % MSP z izvoznimi izkušnjami v petih največjih državah članicah⁹.

Izpolnjevanje zahtev in upoštevanje postopkov za prodajo blaga ali storitev

2. Podjetja poročajo o obremenjujočih in zapletenih upravnih postopkih pri prodaji blaga ali storitev v drugi državi članici

Več nedavnih raziskav dosledno navaja „zapletene upravne postopke“ kot eno od najresnejših ovir za enotni trg za podjetja, zlasti za MSP. Mednje spadajo postopki za napotitev delavcev v drugo državo članico, ki se jih na področju storitev pogosto izpostavi in jih 58 % anketirancev v nedavni raziskavi evropskih gospodarskih zbornic šteje za oviro¹⁰. 22 % anketirancev v raziskavi, ki jo je opravila finska trgovinska organizacija¹¹, meni, da je to velika oziroma zelo velika ovira. 10 % poslovnih primerov SOLVIT, zabeleženih v letu 2018, zadeva težave, povezane z napotitvijo delavcev¹².

Evropski zakonik o elektronskih komunikacijah je skušal rešiti številne dolgotrajne ovire za vzpostavitev omrežja, vključno s pravočasno razpoložljivostjo spektra za 5G, vendar ovire še vedno obstajajo. Poročalo se je o zapletenih in/ali obremenjujočih postopkih za izdajo dovoljenj/licenc, zlasti v številnih storitvenih sektorjih, vključno z elektronskimi komunikacijami, poklicnimi storitvami in gradbenim sektorjem. Posebne težave, ki so jih navedla podjetja, vključujejo pomanjkanje elektronskih postopkov, obremenjujoče zahteve glede dokumentacije (tudi za overjen prevod in kopije), visoke pristojbine ali dolge roke za sprejetje odločitev s strani organov. Podjetja, ki skrbijo za postavitve in delovanje elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev, vključno s 5G, se na primer soočajo s številnimi težavami (obremenjujoči upravni postopki za pridobitev gradbenih dovoljenj, visoke pristojbine glede na naložbene potrebe, zlasti za dodelitev spektra, težave pri dostopu do in pomanjkanje informacij o obstoječi fizični infrastrukturi, kot so vodi ali drogovi itd.). Posledično je postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij, ki so bistvenega pomena za razvoj enotnega digitalnega trga, počasnejša, dražja in manj učinkovita¹³.

3. Podjetja se pritožujejo zaradi neenakega dostopa do javnih naročil

Kljub digitalizaciji javnega naročanja sta domnevno pomanjkanje preglednosti in morebitno diskriminatorno, nesorazmerno ali neobjektivno ravnanje javnih naročnikov še vedno razlog

⁸Eurochambres, *Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions* (Raziskava med podjetji – notranji trg EU: ovire in rešitve), 2019.

⁹Center za evropske politične študije Hidden Treasures: *Mapping Europe's sources of competitive advantage in doing business* (Skriti zakladi: evidentiranje virov konkurenčne prednosti Evrope pri poslovanju) (poročilo o skritih zakladih), 2019.

¹⁰Eurochambres, *Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions* (Raziskava med podjetji – notranji trg EU: ovire in rešitve), 2019.

¹¹Konfederacija finskih industrijskih panog (EK).

¹²

Single	Market	Scoreboard	2018	(Pregled	enotnega	trga,	leto 2018)
https://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/solvit/index_en.htm							

¹³Glej temeljni vzrok št. 1 spodaj.

za zaskrbljenost podjetij. V nedavni raziskavi¹⁴ je 38 % podjetij kot oviro navedlo „samovoljne prakse javnega naročanja“. Ta pomislek je razviden tudi iz podatkov, zbranih na ravni EU. Čeprav se je delež objavljenih priložnosti za javno naročanje v EU na splošno povečal, se njegova raven med državami članicami zelo razlikuje: v nekaterih je še vedno nižja od ocenjene velikosti njihovih trgov javnih naročil. Poleg tega se je delež javnih razpisov z eno samo ponudbo med letoma 2009 in 2018 povečal in leta 2018 dosegel 35 %¹⁵.

4. Podjetja poročajo o neučinkovitosti zaradi dodatnih tehničnih zahtev, standardov in drugih pravil v nekaterih sektorjih na nacionalni ravni (ki se razlikujejo od zahtev EU)

Nedavna raziskava je pokazala, da je do 71 % MSP, ki so preizkusila obstoječi sistem vzajemnega priznavanja za neharmonizirano blago¹⁶, prejelo odločitev o zavrnitvi dostopa do trga¹⁷.

Težave se pojavljajo tudi na področjih, ki so harmonizirana z zakonodajo EU. Iz nedavnega poročila o nizozemski raziskavi¹⁸ je razvidno, da so „različni tehnični standardi“ ovira za 18 % samozaposlenih. V sektorjih industrijskih strojev in/ali gradbenih proizvodov se na primer zdi, da posebno težavo predstavljajo nepotrebne dodatne oznake, pravila in zahteve za blago, ki je že v skladu s harmonizirano zakonodajo. Sektor elektronskih komunikacij je še en primer, pri katerem se zdi, da so nekatera ozka grla večinoma posledica neustreznih ali neenotnih predpisov, veljavnih v državah članicah (na primer različne cene zaključevanja klicev za trge glasovnih klicev)¹⁹. V prihodnosti bodo potrebni tudi ukrepi, ki bodo zagotovili, da se že odpravljene ovire ne pojavijo ponovno (npr. gostovanje).

5. Podjetja iz sektorja storitev redno poročajo o težavah zaradi pogojev za vstop na trg in pogojev za opravljanje storitev pri posebnih dejavnostih ali poklicih

Ponudniki storitev morajo pogosto izpolnjevati splošne ali posebne sektorske pogoje pri širitvi na enotnem trgu (zagotavljanje čezmejnih storitev in/ali ustanovitev podjetja v drugi državi članici). Zadevna pravila se lahko zaradi preglednosti razdelijo v dve glavni kategoriji: i) pravila za dostop do trga (pogoji za vstop na trg) in ii) pravila ravnanja pri opravljanju storitev (pogoji za opravljanje storitev).

Podjetja te nacionalne pogoje v zvezi s storitvami redno izpostavljajo kot pomembno oviro. V nedavni raziskavi evropskih gospodarskih zbornic jih je 71 % anketirancev označilo kot pomembne ali zelo pomembne (81 % ponudnikov storitev in 60 % proizvajalcev končnih izdelkov). Ugotovljeno je bilo, da predstavljajo pogoji za vstop na trg in pogoji za opravljanje storitev pomembne ovire zlasti za številne regulirane poklice (kot so računovodje, davčni svetovalci, revizorji, gradbeni poklici, arhitekti in inženirji, pravniški poklici ali zastopniki za

¹⁴Eurochambres, *Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions* (Raziskava med podjetji – notranji trg EU: ovire in rešitve), 2019.

¹⁵Poročilo o uspešnosti enotnega trga za leto 2019, SWD(2019) 444 final.

¹⁶Blago, ki ni harmonizirano z zakonodajo EU, kot so tekstil, obutev, izdelki za nego otrok, nakit, namizni pribor ali pohištvo.

¹⁷Glej temeljni vzrok št. 2 spodaj.

¹⁸Nizozemsko ministrstvo za gospodarstvo, Nizozemska agencija za izvoz, *Doing Business in Europe* (Poslovanje v Evropi), 2018.

¹⁹Glej temeljni vzrok št. 1 spodaj.

intelektualno lastnino) in maloprodajne storitve. Pri reguliranih poklicih pogoji za vstop na trg odpirajo vprašanja, kot so dostop do rezerviranih dejavnosti (kjer so potrebne posebne kvalifikacije in skladnost z drugimi pogoji, kot je obvezno članstvo v poklicni zbornici) in zahteve glede dovoljenj. Pogoji za opravljanje storitev vključujejo omejitve glede oglaševanja, pravne oblike ali lastniškega deleža, prepovedi skupnega izvajanja poklicev ali zahteve v zvezi z zavarovanjem. V trgovini na drobno se lahko podjetja soočajo z nesorazmernimi pravili za ustanavljanje fizičnih trgovin in za vsakodnevne dejavnosti, kot so pravila glede lokacije trgovin ali izbora izdelkov, ki se prodajajo, ter z omejitvami prodajnih promocij in popustov.

V priporočilih za posamezne države v okviru evropskega semestra so prav tako obravnavane te težave. Priporočila za nekatere države članice se izrecno nanašajo na odpravo regulativnih in upravnih bremen pri strokovnih storitvah in v trgovini na drobno. Komisija je zasnovala tudi kazalnike restriktivnosti, pri čemer se je osredotočila zlasti na regulacijo številnih poklicev in prodajo na drobno. Rezultati so dodaten dokaz za ovire, s katerimi se srečujejo podjetja.

Čezmejna prodaja in nakup blaga ali storitev

6. Potrošniki in podjetja se srečujejo z zavrnitvijo ali preusmeritvijo svojih čezmejnih zahtevkov za nakup

Pred začetkom veljavnosti uredbe o geografskem blokiranju²⁰ je bila ena od težav, ki so jih potrošniki najpogosteje navedli glede spletnega čezmejnega nakupovanja, povezana z geografskim blokiranjem²¹. Zdi se, da se je stanje po začetku veljavnosti uredbe o geografskem blokiranju²² izboljšalo; v nedavni preiskavi²³ je bilo pregledanih 200 spletišč, od katerih jih je le 14 izvajalo (nezakonito) preusmeritev brez soglasja potrošnika. Vendar to ne pomeni, da so izginile vse ovire, povezane s čezmejno prodajo. Potrošniki v 53 primerih niso bili obveščeni o tem, da njihovih nakupov ni bilo mogoče dobaviti v države, ki jih je trgovec oskrboval. Poleg tega je iz raziskave Flash Eurobarometer št. 477b²⁴ razvidno, da čezmejni dostop do avdiovizualnih vsebin pogosto ne deluje (v približno polovici primerov), in sicer predvsem zaradi praks geografskega blokiranja²⁵. Težavo predstavlja tudi dejstvo, da ustvarjalci vsebin / imetniki pravic omejujejo čezmejno dostopnost vsebine v svojem sporazumu o avtorskih pravicah. V zvezi s tem bo kmalu sprejeto poročilo o oceni uredbe o geografskem blokiranju.

²⁰ Uredba (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o naslovitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES (Besedilo velja za EGP.)

²¹ Glej temeljni vzrok št. 5 spodaj.

²² Uredba (EU) 2018/302, ki obravnava neupravičeno diskriminacijo pri spletni in nespletni prodaji na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu. Uredba koristi „strankam“ – tako potrošnikom kot podjetjem – ki kupujejo blago ali storitve kot končni uporabniki.

²³ Mreža za sodelovanje na področju varstva potrošnikov, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_20_156.

²⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/flash-eurobarometer-study-intra-eu-communications>.

²⁵ Uredba o geografskem blokiranju ne zajema takšne vsebine.

V nekaterih primerih se podjetja soočajo tudi s primeri, ko blaga ne morejo dobaviti iz države po lastni izbiri. Trgovci na drobno se pritožujejo nad temi ozemeljskimi omejitvami dobave, ki jih uvedejo dobavitelji in ki trgovce na drobno usmerijo v kupovanje na nacionalni ravni. Te prakse, ki lahko kršijo konkurenčno pravo, lahko povzročijo razdrobljenost enotnega trga, kar škoduje potrošnikom in podjetjem.

7. Potrošniki poročajo o nižjih ravneh zaupanja v čezmejne spletne nakupe

Razlika v zaupanju med čezmejnimi in domačimi spletnimi nakupi se med letoma 2012 in 2018 ni zmanjšala, in sicer kljub velikemu porastu spletnih nakupov, zlasti deleža potrošnikov, ki kupujejo prek spleta znotraj EU, ki se je skoraj podvojil z 11 % leta 2012 na 21 % leta 2018 (v primerjavi z domačimi spletnimi nakupi, ki so se s 40 % leta 2012 povečali na 52 %²⁶). Potrošniki so še vedno precej manj zaupljivi pri nakupovanju na spletišču v drugi državi EU (48 %) kot na spletišču v svoji državi (72 %). Leta 2012 sta bila oba podatka za 15 odstotnih točk nižja. Potrošniki niso dovolj ozaveščeni in obveščeni o uporabi harmoniziranih pravil o varstvu potrošnikov in o obstoju čezmejnih pravnih sredstev. Zato se bolj obotavljajo pri iskanju boljših spletnih ponudb izven svojih meja.

8. Potrošniki so tarča goljufij s čezmejnimi poreklom

V EU je približno 56 % anketiranih potrošnikov v zadnjih dveh letih doživelo goljufijo ali prevaro²⁷. Nekatere prevare, pri katerih se na primer pojavi zahteva, da potrošniki plačajo za prevzem nagrade, so najpogostejše navedena oblika prevar z neznanim geografskim poreklom (9 % potrošnikov je doživelo tako prevaro, ne da bi bilo mogoče identificirati izvor trgovca)²⁸. Ta številka kaže, da je treba izboljšati in okrepiti upravno in kazensko sodelovanje znotraj EU, da bi se v današnjem gospodarstvu organi, odgovorni za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, tudi v čezmejnih primerih lažje soočili z izzivi²⁹.

Čezmejna dostava blaga in zagotavljanje storitev

9. Podjetja poročajo o obremenjujočih postopkih zaradi razlik v davčnih sistemih in upravah

Pomanjkanje davčne harmonizacije ostaja ena od glavnih ovir, s katerimi se srečujejo podjetja pri čezmejnem poslovanju. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje razlik v davčnih sistemih in ponovno preučitev zahteve po soglasnem sprejemanju odločitev v Svetu. V skladu z letnim poročilom o evropskih MSP za obdobje 2017/2018³⁰ 63 % MSP meni, da je „reševanje vprašanj v zvezi s tujo obdavčitvijo preveč zapleteno“ in o tem poroča kot o oviri za izvoz (in ustanavljanje). V nedavnih poročilih nizozemskih in finskih poslovnih

²⁶ Pregled stanja razmer za potrošnike, izdaja iz leta 2019, GD za pravosodje in potrošnike, str. 66.

²⁷ Raziskava Komisije o odnosu Evropejcev do kibernetске varnosti – posebni Eurobarometer 499, 29. januar 2020.

²⁸ Pregled stanja razmer za potrošnike, izdaja iz leta 2019, GD za pravosodje in potrošnike, str. 34.

²⁹ Glej temeljni vzrok št. 3 spodaj.

³⁰ Evropska komisija, „Letno poročilo o evropskih MSP za obdobje 2017/2018“, 2018.

organizacij³¹ je poudarjeno, da je izpolnjevanje obveznosti v zvezi z davkom na dodano vrednost (DDV) ovira za poslovanje na enotnem trgu za enega od petih anketirancev. To je potrjeno v poročilu Komisije, iz katerega je razvidno, da se stroški izpolnjevanja obveznosti v zvezi z DDV povečajo s čezmejno dejavnostjo³². Podobno je pri stroških izpolnjevanja obveznosti v zvezi z obdavčitvijo dohodkov iz poslovanja³³. Podobno kot v nacionalnem okolju je izziv večji za MSP kot za velika podjetja. V raziskavi so bili neposredni stroški izpolnjevanja davčnih obveznosti ocenjeni na približno 2 % plačanih davkov za velika podjetja in približno 30 % plačanih davkov za MSP³⁴. Druga raziskava³⁵ o relativni obremenitvi pri izpolnjevanju davčnih obveznosti za neposredne in posredne davke v 19 državah članicah EU navaja, da MSP porabijo 2,5 % svojega prometa za stroške izpolnjevanja davčnih obveznosti, medtem ko pri velikih podjetjih ti stroški predstavljajo le 0,7 % prometa³⁶.

Poprodajne ovire

10. Podjetja poročajo o težavah pri reševanju gospodarskih/civilnih sporov in izterjavi plačil

V nedavni raziskavi evropskih gospodarskih zbornic³⁷ se „različne pogodbene/pravne prakse“ uvrščajo na peto mesto med ovirami pri trgovanju na enotnem trgu; navedlo jih je 66 % anketirancev. Po nedavnih podatkih Eurostata³⁸ so trgovci na drobno, ki prodajajo prek spleta potrošnikom, navedli, da se soočajo s precej več težavami pri čezmejni spletni prodaji kot pri spletni prodaji na splošno (58 % v primerjavi s 38 %). Po drugih nedavnih podatkih Komisije³⁹ več kot trije od desetih trgovcev na drobno, ki prodajajo prek spleta (skoraj 35 %), menijo, da „potencialno višji stroški čezmejnega reševanja sporov in čezmejnih pritožb“ ovirajo spletno prodajo potrošnikom v drugih državah EU. Pomanjkanje informacij ostaja težava, saj je skoraj polovica trgovcev na drobno, vključenih v pregled stanja razmer za potrošnike iz leta 2019, navedla, da niso bili seznanjeni z obstojem organov za alternativno reševanje sporov v svojih državah⁴⁰.

³¹ Nizozemsko ministrstvo za gospodarstvo, Nizozemska agencija za izvoz, *Doing Business in Europe* (Poslovanje v Evropi), 2018 in Konfederacija finskih industrijskih panog (EK).

³² <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/0ed32649-fe8e-11e8-a96d-01aa75ed71a1>.

³³ Na podlagi ocene učinka CCCTB iz leta 2016 (https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/swd_2016_341_en.pdf <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0ed32649-fe8e-11e8-a96d-01aa75ed71a1>).

³⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/tax_survey.pdf.

³⁵ KPMG-GFK (2018), *Study on tax compliance costs for SMEs* (študija o stroških izpolnjevanja davčnih obveznosti za MSP). Študija Evropske komisije, Evropska komisija, javni razpis št. EASME/COSME/2015/004.

³⁶ Glej temeljni vzrok št. 1 spodaj.

³⁷ Eurochambres, *Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions* (Raziskava med podjetji – notranji trg EU: ovire in rešitve), 2019.

³⁸ Odnos trgovcev na drobno do čezmejne trgovine in varstva potrošnikov (glavno poročilo) – 2018.

³⁹ Odnos trgovcev na drobno do čezmejne trgovine in varstva potrošnikov (glavno poročilo) – 2018.

⁴⁰ Pregled stanja razmer za potrošnike, izdaja iz leta 2019, GD za pravosodje in potrošnike.

Vzpostavitev poslovne dejavnosti v drugi državi članici

11. Podjetja poročajo o težavah pri registraciji poslovne dejavnosti v drugi državi članici

Pet od devetih gospodarskih zbornic, ki so izrazile pomisleke svojih članov glede čezmejne trgovine, je Komisiji poročalo o težavah pri registraciji poslovne dejavnosti v EU, in sicer večinoma pri registraciji podjetja na spletu. To stališče potrjuje nedavna raziskava o poslovanju v EU, ki so jo pripravili nizozemski organi⁴¹, saj 27 % anketirancev poroča o isti težavi. Zdi se, da je to občutenje podprto tudi s podatki Komisije. V skladu z rezultati javnega posvetovanja iz leta 2016, povezanega s pripravo predloga za enotni digitalni portal, je bila registracija poslovne dejavnosti označena kot eden od treh prednostnih postopkov, ki bi morali biti na voljo na spletu. Zlasti na področju registracije podjetij je bila iz javnega posvetovanja o pripravi predlogov za sveženj o pravu družb EU za leto 2018, ki je zdaj sprejet, razvidna močna podpora poslovnih organizacij (70 %) in držav članic (64 %) za uvedbo novih pravil o registraciji družb z omejeno odgovornostjo in o vpisu informacij o podjetjih v poslovne registre, ki potekata v celoti prek spleta.

Osebj

12. Podjetja poročajo o težavah zaradi pomanjkanja znanj in spretnosti ter neskladij med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih

Pomanjkanje znanj in spretnosti ovira povezovanje enotnega trga, saj lahko uspešnim podjetjem iz ene države članice preprečuje širitev in ustanavljanje drugje na enotnem trgu, med drugim prek meja. Razpoložljivost kvalificirane delovne sile ali izkušenih višjih vodstvenih delavcev je vse pogostejše opredeljena kot najpomembnejša težava, s katero se v zadnjih letih srečujejo MSP (26 % MSP v letu 2019). Natančneje, leta 2018 je 53 % podjetij, ki so zaposlila ali so poskušala zaposliti strokovnjake s področja IKT, poročalo o težavah pri zapolnjevanju prostih delovnih mest v primerjavi z 41 % leto prej. Poleg tega dragi postopki za priznanje poklicnih kvalifikacij v reguliranih poklicih (kot so inženirji v številnih državah članicah) omejujejo mobilnost delavcev.

Jezikovne ovire

13. Številna anketirana podjetja navajajo jezik kot oviro

V nedavni raziskavi evropskih gospodarskih zbornic⁴² je „jezikovne ovire“ navedlo 36 % podjetij. Podobno je „pomanjkanje znanja jezikov“ predstavljalo oviro za 32 % MSP brez izvoznih izkušenj in 10 % MSP z izvoznimi izkušnjami v petih največjih državah članicah⁴³.

⁴¹ Nizozemsko ministrstvo za gospodarstvo, Nizozemska agencija za izvoz, *Doing Business in Europe* (Poslovanje v Evropi), 2018.

⁴² Eurochambres, *Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions* (Raziskava med podjetji – notranji trg EU: ovire in rešitve), 2019.

⁴³ Center za evropske politične študije Hidden Treasures: *Mapping Europe's sources of competitive advantage in doing business* (Skriti zakladi: evidentiranje virov konkurenčne prednosti Evrope pri poslovanju) (poročilo o skritih zakladih), 2019.

Zaključek

Zdi se, da se podjetja in potrošniki soočajo z ovirami, ki ustrezajo regulativnim oviram, obravnavanim v zakonodaji EU, a jih pogosto presegajo. Poleg tega morda obstajajo druge ovire, ki niso regulativne ali upravne, ampak bolj praktične narave, vendar so enako pomembne. Pri poslovanju znotraj EU se podjetja ali potrošniki v praksi pogosto srečujejo z več omejitvami hkrati. Najbolj oškodovani uporabniki zaradi teh ovir so MSP in strokovnjaki.

II. TEMELJNI VZROKI ZA 13 NAJPOGOSTEJE SPOROČENIH OVIR TER SMERNICE ZA NADALJNJE UKREPANJE NA RAVNI EU IN NACIONALNI RAVNI

Za zgoraj opisane ovire je opredeljenih pet temeljnih vzrokov. Nekatere so morda v pristojnosti EU oziroma v pristojnosti držav članic, nekatere pa so v pristojnosti tako EU kot držav članic. Druge ne izvirajo ali le delno izvirajo iz javnih politik in so lahko posledica določenega ravnanja potrošnikov ali poslovnih odločitev podjetij. Vsak temeljni vzrok velja za eno ali več od 13 ovir, ki so jih podjetja in potrošniki najpogosteje navedli (oddelek I zgoraj), kot je prikazano v spodnji preglednici. Za vsak temeljni vzrok so določene prednostne naloge za ukrepanje, vključno z obstoječimi in morebitnimi prihodnjimi pobudami.

Preglednica: umestnost temeljnih vzrokov za prvih 13 ovir, ki so jih navedli podjetja in potrošniki

Ovire, o katerih se poroča s „poslovne/potrošniške poti“	Temeljni vzroki											
	1. Regulativne odločitve na ravni EU in nacionalni ravni				2. Prenos, izvajanje in uveljavljanje zakonodaje EU			3. Upravna zmogljivost in prakse			4. Splošno podjetništvo in potrošniško okolje v državah članicah	5. Temeljni vzroki, ki niso povezani z javnimi politikami
	Omejevalna nacionalna pravila in omejena vloga zakonodaje EU	Zakonodaja EU dopušča prožnost pri harmonizaciji in/ali praksah držav članic („čezmerno prenašanje“)	Pogoji in zahteve, upravičeni zaradi javnih politik	Zapletena zakonodaja EU	Nepopoln prenos direktiv EU	Neustrezno izvajanje zakonodaje EU	Neustrezno uveljavljanje zakonodaje EU	Nezadostne ali nezdružljive rešitve e-uprave na nacionalni ravni	Nezadostno usklajevanje med Komisijo in nacionalnimi upravami ter med nacionalnimi upravami samimi	Primanjkovanje oseba ali strokovnega znanja na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni		
1 Težave pri pridobivanju informacij (B, C)	x				x	x	x	x			x	
2 Zapleteni upravni postopki za čezmejno prodajo blaga ali storitev (B)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

3	Neenak dostop do javnih naročil (B)	x		x			x	x		x	x	
4	Neučinkovitosti zaradi dodatnih tehničnih zahtev, standardov in drugih pravil v nekaterih sektorjih na nacionalni ravni (B)	x					x					
5	Težave v zvezi s pogoji za vstop na trg in pogoji za opravljanje storitev (B v storitvenem sektorju)	x			x	x	x	x	x	x	x	
6	Zavrjeni ali preusmerjeni čezmejni zahtevki za nakup (B, C)		x		x							x
7	Nižje ravni zaupanja v čezmejne spletne nakupe (C)						x		x			
8	Tarče goljufij s čezmejnimi poreklom (C)								x			x
9	Obremenjujoči postopki zaradi razlik v davčnih sistemih in upravah (B)	x						x	x	x	x	
10	Težave pri reševanju gospodarskih/civilnih sporov in izterjavi plačil (B)	x						x		x	x	
11	Težave pri registraciji poslovne dejavnosti v drugi državi članici (B)	x		x	x			x	x	x	x	
12	Težave zaradi pomanjkanja znanj in spretnosti ter neskladij med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih (B)	x									x	x
13	Jezik kot ovira (B, C)		x									x

Legenda: (B): podjetja, (C): potrošniki.

1. Regulativne odločitve na ravni EU in nacionalni ravni

Omejevalna nacionalna pravila in vloga zakonodaje EU

Podjetja se na enotnem trgu pogosto soočajo z omejevalnimi nacionalnimi pravili. To je lahko še posebej težavno v sektorjih, v katerih države članice sprejmejo omejevalne in pogosto različne regulativne pristope, tudi na področjih, na katerih so prisotni inovacije in novi poslovni modeli. Ta Komisija je v odgovor na nekatere ovire, navedene v oddelku I zgoraj, opredelila več prednostnih področij za nadaljnje zakonodajne pobude, ki naj bi podjetjem in potrošnikom olajšale čezmejno dejavnost⁴⁴. Nekatere od glavnih pobud so povezane z zelenim prehodom in digitalno preobrazbo ter so določene v delovnem programu Komisije za leto 2020⁴⁵. Vključujejo razvoj enotnega trga za trajnostne proizvode, umetno inteligenco, podatke in digitalne storitve.

Omejevalna nacionalna pravila se nanašajo zlasti na storitve in vključujejo na primer pogoji za vstop na trg in opravljanje storitev v nekaterih dejavnostih ali poklicih, kot so sistemi dovoljenj, obvezno članstvo v zbornicah na različnih področjih poklicnih storitev, zahteve v zvezi z zavarovanjem ali omejitve za poslovne strukture. Če v zakonodaji EU že obstaja okvir za oceno takih omejitev (direktiva o storitvah, direktiva o preskusu sorazmernosti itd.), bo Komisija zaradi hitrejših rezultatov svoja prizadevanja osredotočila na boljše izvajanje in uveljavljanje pravil v skladu z današnjim dolgoročnim akcijskim načrtom za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga.

⁴⁴ Revizija direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav (glej oviro št. 2), nadaljnja harmonizacija cen zaključevanja glasovnih klicev v okviru prihodnjega delegiranega akta (glej omejitve št. 4), akt o digitalnih storitvah (glej oviro št. 4).

⁴⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Delovni program Komisije za leto 2020 – Bolj ambiciozna Unija, Bruselj, 29.1.2020, COM(2020) 37 final.

Različni in omejevalni regulativni pristopi obstajajo tudi na področjih, kjer EU nima zakonodajnih pristojnosti oziroma so omejene (socialna varnost ali izobraževanje) in/ali so zanje v Pogodbi določene zahteve po soglasju (obdavčitev). To ne pomeni, da zakonodajne pobude niso možne, kot je bilo nedavno dokazano na področju neposrednega obdavčenja. EU je sprejela direktivo za učinkovitejše reševanje davčnih sporov na področju neposrednih davkov⁴⁶, zlasti uporabo obvezne arbitraže. Poleg tega je Svet nedavno sprejel predlog Komisije za revizijo pravil o oprostitvi plačila DDV za MSP⁴⁷. Delovni program Komisije za leto 2020 vključuje tudi akcijski načrt za boj proti davčnim utajam ter enostavno in preprosto obdavčevanje.

Soglasje je potrebno tudi za pripravo pravnih oblik evropskih družb. Pobude EU se sicer s tem ne izključijo, a je v praksi težko doseči dogovor⁴⁸. Vendar pa so nekateri drugi vidiki prava družb harmonizirani na ravni EU. Pomembno je, da bo direktiva o uporabi digitalnih orodij in postopkov iz leta 2019 podjetnikom kmalu omogočila, da na čezmejni osnovi v vseh državah članicah in v celoti prek spleta ustanovijo nova podjetja ali podružnice po vsej EU, in države članice zavezala k spletnemu in brezplačnemu zagotavljanju informacij o najpomembnejših zahtevah glede prava družb. Tako bi bile odpravljene nekatere od zgoraj navedenih ovir, podjetja, zlasti MSP, pa bi prihranila veliko stroškov in povečala svojo učinkovitost. Vprašnji prenosa in skladnosti zadevata tako Komisijo kot države članice. Tesnejše medsebojno sodelovanje bi zato moralo biti osnova za iskanje odgovorov. Sporočilo o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga vsebuje konkretne pobude na tem področju.

Vloga EU je lahko omejena tudi zaradi potrebe po upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti na določenem področju.

Zakonodaja EU lahko dopušča prožnost pri stopnji harmonizacije in/ali praksah držav članic („čezmerno prenašanje“).

Nekatere zadeve v zvezi z enotnim trgom so na ravni EU v celoti harmonizirane. Zakonodajalec Unije je podrobno reguliral določeno zadevo, pri čemer je potrebo po odprtju trga uravnotežil s potrebo po uresničevanju ciljev javnega interesa. Pri teh zadevah pravila EU določajo tako minimalne (izhodišče) kakor tudi maksimalne zahteve, saj na nacionalni ravni ni več mogoče dodajati zahtev⁴⁹.

Na številnih področjih (kot so nekateri vidiki varstva potrošnikov) za nekatere zadeve velja minimalna harmonizacija na ravni EU, kar državam članicam omogoča, da določijo višje standarde od opredeljenega izhodišča. To lahko vodi do delno razhajajočih se pravil na enotnem trgu, kar je lahko za subjekte na trgu obremenjujoče (tako imenovano „čezmerno

⁴⁶Direktiva Sveta (EU) 2017/1852 z dne 10. oktobra 2017 o mehanizmi za reševanje davčnih sporov v Evropski uniji (UL L 265, 14.10.2017, str. 1).

⁴⁷ Glej reformo DDV (ovira št. 9).

⁴⁸ Predlog Komisije iz leta 2008 o statutu evropske zasebne družbe in predlog iz leta 2012 o statutu evropske fundacije sta bila na primer naknadno umaknjena, saj pogajanja niso napredovala.

⁴⁹ Ali gre za podrobno harmonizacijo, je treba oceniti ne le glede na področje, ampak tudi glede na specifično zadevo.

prenašanje“). Zaradi teh razhajajočih se pravil lahko potrošniki težje razumejo pravno podlago in stopnjo varstva pri čezmejnih nakupih.

Za zadeve, ki niso v celoti harmonizirane na ravni EU, se lahko države članice v določenem obsegu same odločijo, da bodo na nacionalni ravni določile dodatne zahteve, kadar je to upravičeno in sorazmerno, da bi uveljavile nekatere legitimne javne interese. Vendar to pogosto pomeni dodatno regulativno ali upravno breme za podjetja, še zlasti pa vpliva na MSP. Čezmerno prenašanje je zlasti težavno, ko gre za storitveni sektor. Te zahteve tudi posredno vplivajo na potrošnike, saj ti morda ne morejo izkoristiti ponudb tujih podjetij, zlasti inovativnih MSP.

Pri zadevah, ki spadajo na področje uporabe prava EU, morajo države članice upoštevati pravila o prostem pretoku iz Pogodbe, sekundarno zakonodajo, splošna načela prava EU (kot sta sorazmernost in pravna varnost) in Listino EU o temeljnih pravicah, da se zagotovi polni učinek prostega pretoka oseb, blaga, storitev in kapitala.

Komisija opozarja na obveznost držav članic, da spoštujejo zakonodajo EU, in jih poziva, naj okrepijo prizadevanja za poenostavitev in zmanjšajo nepotrebno upravno breme⁵⁰. Dodatne nacionalne zahteve morajo biti utemeljene z nujnim razlogom v javnem interesu, morajo biti nediskriminatorne, sorazmerne, lahko razumljive in skladne s harmoniziranimi minimalnimi pravili⁵¹. Poleg tega je treba tudi pri pravnih pravilih zaradi doseganja cilja enotnega trga čim bolj zmanjšati razlike. Komisija je v skladu s Pogodbo pristojna, da začne postopke za ugotavljanje kršitev in je, kot je navedeno v Sporočilu o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga, pripravljena pomagati državam članicam pri izboljšanju skladnosti s pravom EU, da bi dosegli skupni cilj dobro delujočega enotnega trga.

Zahteve, upravičene zaradi javnih politik

Nekateri pomisleki, ki so jih navedli uporabniki, lahko delno izhajajo iz okoliščin, ko je cilj zakonodaje EU doseči druge legitimne cilje politike, s katerimi naj bi se doseglo ravnotežje med temi cilji in prostim pretokom na enotnem trgu. Ti cilji politike vključujejo na primer varstvo potrošnikov, varstvo pravic delavcev in varstvo socialnih pravic. V nekaterih primerih bi bilo te cilje mogoče bolje doseči s skupnim pravnim okvirom EU, s katerim bi lahko tudi v večji meri preprečili razdrobljenost trga. Direktiva o napotitvi delavcev naj bi tako s sprejetjem skupnega sklopa pravil na ravni EU olajšala prosto gibanje delavcev, svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev. Poleg tega morajo države članice bolje izvajati obstoječa pravila EU, tako da se podjetja ne bodo soočala z neupravičenimi ali nesorazmernimi nacionalnimi pravili in formalnostmi.

⁵⁰Točka 43 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016 določa, da bi morale države članice, ki se pri prenosu direktiv v nacionalno pravo odločijo, da dodajo elemente, ki v ničemer niso povezani z zadevno zakonodajo Unije, take dodatke opredeliti bodisi z aktom ali akti o prenosu ali prek drugih navezujočih se dokumentov.

⁵¹Glej Sporočilo Komisije z dne 19. julija 2018 „Zaščita naložb znotraj EU“.

Zapletena zakonodaja EU

Interakcija med različnimi zakonodajnimi akti, pogosto med tistimi na ravni EU in tistimi na nacionalni ravni, ter pogosto spreminjanje zakonodaje pomenita izziv. Povzročita lahko pravno negotovost in ustvarita stroške upoštevanja predpisov, kar negativno vpliva na poslovno okolje in gospodarske dejavnosti, še zlasti na MSP in posamezne potrošnike. Poleg tega so za bolj zeleno in digitalno gospodarstvo potrebna prilagojena pravila za izdelke na ravni EU. V skladu z novim akcijskim načrtom EU za krožno gospodarstvo bo na primer za ekološki prehod zakonodaja EU o izdelkih kot celota morala dajati prave spodbude za trajnost in krožnost. Na trenutnem posvetovanju o možnih prilagoditvah pravil o varnosti in odgovornosti v zvezi z umetno inteligenco, robotiko in internetom stvari, morda ne bodo obravnavana vsa vprašanja, ki se postavljajo v zvezi z digitalizacijo, na primer glede standardizacije. V ta namen bo Komisija sprejela potrebne ukrepe za zagotovitev, da bo pravni režim usklajeno vključeval bolj krožno in digitalno gospodarstvo za neživilske izdelke, pri čemer bo po potrebi povečala obseg obstoječih posvetovanj.

Na ravni EU naj bi pravila za boljše pravno urejanje zagotovila, da zakonodaja EU koristi tako navadnim ljudem kakor tudi podjetjem, da temelji na dokazih in temeljiti oceni učinka ter da so regulativna bremena za posameznike in podjetja čim manjša. Natančna ocena pomembnih sprememb prvotnih predlogov Komisije bi prispevala k zmanjšanju tveganja nenamernih učinkov na podjetja in potrošnike. Komisija v okviru programa ustreznosti in uspešnosti predpisov sistematično pregleduje obstoječo zakonodajo, da bi ugotovila, kje je mogoče zmanjšati breme za posameznike, podjetja ali uprave in poenostaviti zakonodajo brez zmanjšanja njenih koristi za javno politiko. Komisija je v svojem delovnem programu za leto 2020 določila 44 zakonodajnih aktov, ki jih bo pregledala.

V prihodnosti bo Komisija uporabila načelo „novonastalo breme odpravlja staro“ (t. i. *one-in, one-out approach*). S tem želi zagotoviti, da zakonodaja EU prinaša koristi, ne da bi pri tem državljanom in državljanom ter podjetjem nalagala nepotrebna bremena. Nova strokovna skupina⁵², ki bo delovala prek platforme „Fit for Future“ (Pripravljeni na prihodnost), bo Komisiji svetovala in jo podpirala pri njenih prizadevanjih za poenostavitev zakonodaje in zmanjšanje upravnih bremen za podjetja in posameznike.

Ker regulativni izzivi vplivajo zlasti na MSP, se je Komisija zavezala, da bo njihov učinek na MSP upoštevala v svojih ocenah učinka⁵³. Test za MSP je že del rednega ocenjevanja in se bo še naprej uporabljal za vse zadevne predloge Komisije, vključno z zelenim dogovorom. V „Strategiji za MSP za trajnostno in digitalno Evropo“ je nadalje predlagano, da bo za zagotovitev primernosti nove zakonodaje z vidika MSP novi odposlanec/odposlanka za MSP⁵⁴ pri EU v sodelovanju z zainteresiranimi stranmi s področja MSP pregledal/-a pobude

⁵²V skupino bodo vključeni nacionalni, regionalni in lokalni organi držav članic, Odbor regij, Ekonomsko-socialni odbor in zunanje zainteresirane strani.

⁵³SWD(2017) 350. Smernice za boljše pravno urejanje.

⁵⁴Odposlanec/odposlanka za MSP pri EU zagotavlja povezavo med oblikovanjem politike za MSP na ravni EU in nacionalnimi odposlanci/organi za MSP, pristojnimi za politiko za MSP. Predseduje mreži nacionalnih odposlancev za MSP, ki skrbijo za to, da nacionalne poslovne skupnosti, nacionalni organi in EU sodelujejo na področju politike za MSP.

EU in opozoril/-a na tiste, ki jih je treba posebej obravnavati z vidika MSP. Na novi platformi „Fit for future“ (Pripravljeni na prihodnost) bo imel/-a posebno vlogo.

Poleg tega je Komisija v Sporočilu o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga opredelila zapleteno zakonodajo EU kot področje, na katerem je treba dodatno okrepiti sodelovanje med Komisijo in državami članicami, da se preprečijo težave v zvezi z neskladnostjo. Predlagani ukrepi vključujejo krepitev znanja in ozaveščenosti ter izboljšanje dostopa do informacij o pravilih in zahtevah.

2. Prenos, izvajanje in uveljavljanje zakonodaje EU

Nepopoln prenos direktiv EU

Ker države članice direktiv EU ne prenesejo pravočasno, v celoti in pravilno, je ogroženo pravilno delovanje enotnega trga, saj se povečuje regulativna razdrobljenost. Prav tako imajo zaradi nepopolne uporabe pravil, ki izhajajo iz direktiv EU, in pomanjkljive skladnosti s temi direktivami v državah članicah posamezniki (potrošniki in podjetja) težave v smislu kršitev njihovih pravic, pravne negotovosti in pomanjkanja enakih možnosti, poleg tega pa to povzroča neravnovesja in neučinkovitost na enotnem trgu.

Neustrezno izvajanje prava Unije

Države članice morajo pravilno prenesti direktive EU, poleg tega pa so odgovorne tudi za pravilno izvajanje zakonodaje EU. Več od zgoraj navedenih 13 najpogostejših ovir bi bilo mogoče odpraviti z boljšim izvajanjem obstoječe zakonodaje EU.

Na področju storitev prinaša na primer boljše izvajanje obstoječih pravil (npr. direktive o storitvah in direktive o poklicnih kvalifikacijah) v kombinaciji z odločnejšim uveljavljanjem teh pravil še vedno velik potencial.

Težave se pojavljajo tudi na področjih, za katera velja načelo vzajemnega priznavanja. Na področju neharmoniziranega blaga morajo podjetja pogosto izpolnjevati dodatne zahteve države članice, v katero so pripravljena izvažati. Nova uredba o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici, je del „blagovnega svežnja“ in se bo začela uporabljati aprila 2020, pripomogla pa bo k večji učinkovitosti vzajemnega priznavanja. Zlasti se bo povečala preglednost odločitev, ki jih sprejmejo pristojni organi držav članic, podjetja pa bodo pri kontaktnih točkah za izdelke lahko pridobila informacije o vzajemnem priznavanju in nacionalnih tehničnih predpisih o neharmoniziranem blagu⁵⁵.

Neustrezno uveljavljanje zakonodaje EU

Države članice so dolžne izvrševati zakonodajo EU. Zato morajo ob podpori Komisije okrepiti svoja prizadevanja. Komisija jih zlasti opozarja na njihovo obveznost izvajanja

⁵⁵Uredba (EU) 2019/515 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici, in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 764/2008 (Besedilo velja za EGP).

nedavnih zakonodajnih ukrepov EU, ki organom držav članic zagotavljajo dodatna izvršilna pooblastila, kot so uredba o nadzoru trga⁵⁶, direktiva o boljšem izvrševanju in posodobitvi pravil EU o varstvu potrošnikov ter uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov (ki bo potrošnikom zagotovila boljše varstvo in pravna sredstva v čezmejnih primerih). Poleg boljšega uveljavljanja pravil je pomembno tudi sodelovanje posameznikov. To je namen direktive o zaščiti žvižgačev (ki jo je treba prenesti do decembra 2021)⁵⁷, novega orodja za krepitev zmogljivosti izvršilnih organov v državah članicah in EU za odkrivanje, obravnavo in preprečevanje kršitev na ključnih področjih enotnega trga, kot so javna naročila in varstvo potrošnikov. Nenazadnje je Komisija v Sporočilu o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga navedla, da je odložena, da bo v sodelovanju z državami članicami izboljšala ureditev dela in izkoristila vsa upravna orodja, ki so na voljo za povečanje hitrosti in učinkovitosti obravnavanja domnevnih kršitev

V Sporočilu o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga je navedenih več novih pobud za reševanje zgoraj navedenih izzivov v zvezi z izvajanjem in izvrševanjem zakonodaje EU. Med njimi so učinkovitejše odkrivanje in preiskovanje neskladnosti (racionalizacija obstoječih sistemov informacijske tehnologije za enotni trg, ki se uporabljajo za izmenjavo informacij o nezakonitih in neskladnih industrijskih in potrošniških izdelkih), vzpostavitev projektne skupine za uveljavljanje enotnega trga, v katero bodo vključene države članice in Komisija, ter ustanovitev izvršilnih organov z ustreznimi pooblastili (vloga evropske mreže nacionalnih koordinatorjev za uveljavljanje pravil in Evropskega organa za delo⁵⁸).

3. Upravna zmogljivost in prakse

Nezadostne ali nezdružljive rešitve e-uprave na nacionalni ravni

Nezadosten razvoj rešitev e-uprave lahko ovira razvoj enotnega trga. Težave se pojavljajo zlasti pri dostopu do informacij o pravilih in zahtevah. To je tudi temeljni vzrok za težave, povezane z nacionalnimi formalnostmi ali postopki za izpolnjevanje zahtev za čezmejno prodajo blaga ali storitev.

Kjer se bodo uporabile rešitve e-uprave, bo verjetno prihajalo do težav z interoperabilnostjo, če ta vidik ne bo ustrezno obravnavan. Strategija izvajanja in akcijski načrt za evropski okvir interoperabilnosti⁵⁹, ki sta bila revidirana leta 2017, vsebujeta veliko priporočil, ki podpirajo čezmejno in medsektorsko interoperabilnost. Številni programi podpirajo uvedbo teh rešitev⁶⁰. Pobude, kot je čezmejno priznavanje elektronskih identifikacij in storitev zaupanja (kot je

⁵⁶Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (Besedilo velja za EGP).

⁵⁷Direktiva (EU) 2019/1937 zagotavlja visoko raven zaščite pred povračilnimi ukrepi za osebe, ki prijavijo informacije o kršitvah prava Unije, pridobljenih pri dejavnostih, povezanih z njihovim delom. Ta direktiva krepi zmogljivost izvršilnih organov v državah članicah in EU za odkrivanje, obravnavo in preprečevanje kršitev na ključnih področjih enotnega trga, kot so javna naročila, finančne storitve, preprečevanje pranja denarja, finančni interesi EU in varstvo potrošnikov.

⁵⁸Uredba (ES) št. 2019/1149 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ustanovitvi Evropskega organa za delo.

⁵⁹Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropski okvir interoperabilnosti – strategija za izvajanje, COM(2017) 134).

⁶⁰Instrument za povezovanje Evrope in njegovi gradniki infrastrukture za digitalne storitve ter interoperabilnostne rešitve iz programa ISA².

določeno v več zakonodajnih aktih EU, denimo v Uredbi (EU) št. 910/2014⁶¹ (uredba eIDAS)), in načelo „samo enkrat“ (člen 14 Uredbe (EU) 2018/1724 o enotnem digitalnem vstopnem mestu) podpirajo čezmejne digitalne javne storitve. Komisija v novi digitalni strategiji poziva k okrepljeni strategiji za interoperabilnost uprav EU⁶². Prav tako poziva k reviziji uredbe eIDAS zaradi izboljšanja njene učinkovitosti, razširitve koristi na zasebni sektor in spodbujanja zaupanja vrednih digitalnih identitet za vse Evropejce in Evropejke.

Portal Tvoja Evropa bo od 12. decembra 2020 z izvajanjem enotnega digitalnega vstopnega mesta⁶³ zagotovil dostop do izčrpnih informacij o delovanju na enotnem trgu. Prav tako bo uporabnike usmeril na najustreznejšo službo za pomoč. Digitalno vstopno mesto predvideva tudi digitalizacijo 21 pogosto uporabljenih upravnih postopkov, popolno čezmejno dostopnost vseh spletnih postopkov in izvajanje čezmejnega sistema „samo enkrat“ do decembra 2023.

Sistem povezovanja poslovnih registrov (BRIS), ki je na voljo od leta 2017, povezuje poslovne registre držav članic in držav EGP ter omogoča podjetjem in podjetnikom iskanje in pridobivanje brezplačnih informacij o družbah z omejeno odgovornostjo v EU na večjezičnem in uporabniku prijaznem portalu e-pravosodje⁶⁴.

Več predlogov za obravnavo teh vprašanj je vključenih tudi v predlog večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Ukrepi v okviru programa za digitalno Evropo bodo na primer usmerjeni v spodbujanje uporabe rešitev e-uprave in interoperabilnosti. Blagovni sveženj⁶⁵ razširja mandat kontaktnih točk za izdelke EU, da bi bila podjetja bolje in hitreje obveščena o pravilih, ki se uporabljajo za njihovo blago.

Nezadostno usklajevanje med Komisijo in državnimi upravami ter med samimi državnimi upravami

Ta poseben položaj je pomemben dejavnik, ki ogroža učinkovito uveljavljanje pravil, zaupanje in pošteno konkurenco na enotnem trgu. Učinkovitejše in uspešnejše usklajevanje bi koristilo podjetjem ali strokovnjakom, ki želijo zakonito razširiti svojo dejavnost v drugo državo članico.

To vprašanje je zlasti pomembno na področju nadzora proizvodnega trga, kjer so bila različna stališča organov za nadzor trga opredeljena kot ovira za čezmejno dejavnost. Okrepljeno usklajevanje prek učinkovitega mehanizma vzajemne pomoči med pristojnimi organi za nadzor trga bo prineslo varnejši enotni trg in boljše konkurenčne pogoje za podjetja.

⁶¹V postopku pregleda, da bi se povečala učinkovitost v komercialnih okoljih.

⁶²Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, COM(2020) 67 final).

⁶³Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega vstopnega mesta za zagotavljanje dostopa do informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (Besedilo velja za EGP).

⁶⁴https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-sl.do.

⁶⁵Uredba (EU) 2019/515 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici, in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 764/2008 (Besedilo velja za EGP).

Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (Besedilo velja za EGP).

Prav tako na področju storitev nezadostno ali neučinkovito sodelovanje med nacionalnimi organi pogosto privede do restriktivnih predpisov in postopkov za ponudnike storitev. Zaradi omejene izmenjave informacij med državami članicami nacionalni postopki pogosto ne upoštevajo zahtev, ki so jih ponudniki storitev že izpolnili v svoji matični državi članici. To se dogaja kljub obstoječim obveznostim nacionalnih organov, da v skladu s Pogodbo in sekundarno zakonodajo (na primer v skladu z direktivo o storitvah) uporabijo načelo vzajemnega priznavanja. Posledično bi lahko pri ponudnikih storitev, ki prihajajo iz drugih držav članic, prišlo do nepotrebnega podvojenega preverjanja in zapletenih postopkov.

EU je razvila orodja za upravno sodelovanje, kot je informacijsko orodje za notranji trg, ki omogoča prenos informacij o posameznih primerih med upravami v varnem okolju. Orodje se trenutno uporablja na 14 različnih področjih in se nenehno širi in izboljšuje. Države članice naj bi ga redno in v celoti uporabljale.

Uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov (2017/2394), ki velja od 17. januarja 2020, nacionalnim organom zagotavlja močnejša izvršilna pooblastila in okvir za medsebojno sodelovanje in sodelovanje s Komisijo⁶⁶.

Sporočilo o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga je pomembno tudi zato, ker obravnava ta temeljni vzrok na področjih, kjer ni posebnega ali zadostnega sodelovanja. V njem Komisija opozarja zlasti na to, kako pomembna je vzpostavitev mreže EU za skladnost izdelkov, da bi se okrepilo sodelovanje med organi za nadzor trga v harmoniziranem neživilskem sektorju⁶⁷.

Pomanjkanje osebja ali strokovnega znanja na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni

Zaradi nezadostnih upravnih zmogljivosti za izvajanje pravil enotnega trga, tudi na regionalni in lokalni ravni, ni mogoče izkoristiti prednosti enotnega trga. Zato je tudi zmanjšano zaupanje javnosti v enotni trg in pošteno konkurenco med podjetji. Ta temeljni vzrok je – kot je bilo večkrat poudarjeno v priporočilih za posamezne države članice v okviru evropskega semestra – pomemben, ko želijo podjetja ali strokovnjaki razširiti svoje dejavnosti doma ali v drugi državi članici (tudi na področju javnih naročil).

Komisija je vzpostavila celovit okvir za pomoč upravam držav članic, vključno z izboljšanjem upravnih zmogljivosti. Komisija prav tako še naprej podpira profesionalizacijo javnih naročnikov z različnimi programi, na primer z usposabljanjem na področju politik, prijaznih MSP, v osrednjih nabavnih organih.

Komisija v predlogu programa za enotni trg v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 predlaga, da se prednost nameni gradnji zmogljivosti nacionalnih uprav in zvez potrošnikov, s čimer se jim pomaga pri razvoju njihovih dejavnosti uveljavljanja pravil. Poleg tega so v Sporočilu o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga predlagani novi ukrepi, zlasti vzpostavitev mreže za sodelovanje med

⁶⁶To naj bi okrepilo zaupanje potrošnikov pri čezmejnih nakupih (ovira št. 7) ali izboljšalo zaščito pred goljufijami, ki izvirajo iz drugih geografskih lokacij.

⁶⁷Zaradi nove uredbe o nadzoru trga iz leta 2019.

nacionalnimi koordinatorji za uveljavljanje pravil na področju enotnega trga ali okrepitev usposabljanja delavcev v pravni stroki, pristojnih za izvrševanje zakonskih predpisov o enotnem trgu.

4. Splošno poslovno in potrošniško okolje v državah članicah

Številne ovire, o katerih poroča to sporočilo, zadevajo tako domače potrošnike in podjetja kakor tiste, ki delujejo čezmejno. Razlogi zanje nimajo posebnega čezmejnega elementa, ampak so povezani s splošnim poslovnim in potrošniškim okoljem. Med njimi so postopki v zvezi z gradbenimi dovoljenji (na primer na področju telekomunikacijske infrastrukture), pogoji za vstop na trg in opravljanje storitev pri nekaterih dejavnostih ali poklicih, pridobivanje električne energije, sodno in izvensodno reševanje poslovnih sporov ter plačevanje davkov. Analiza raziskave Svetovne banke z naslovom *Doing Business*⁶⁸ odraža to realnost: države članice lahko pri čezmejnem trgovanju dosežejo dober rezultat, pri drugih ovirah za poslovanje pa se slabo odrežejo.

Leta 2019 so se priporočila za posamezne države v okviru evropskega semestra nanašala na odpravo najbolj problematičnih regulativnih in upravnih bremen, slabosti v javni upravi in poslovnem okolju ter odsotnost predvidljivih regulativnih okvirov v 16 državah članicah. V analizi evropskega semestra je poudarjena tudi potreba po izboljšanju kakovosti upravljanja in institucij ter učinkovitosti pravosodnih sistemov in javnih uprav. Podobno in kot je bilo že navedeno, je v poročilu Komisije o uspešnosti enotnega trga navedena vrsta kazalnikov restriktivnosti na številnih področjih gospodarskega pomena, kot so regulirani poklici in maloprodajne storitve.

Komisija je uvedla tudi instrumente za preprečevanje sprejetja nepotrebno restriktivnih nacionalnih pravil. Nedavni primer je direktiva o preskusu sorazmernosti, ki jo morajo države članice prenesti do 30. julija 2020. Direktiva bo od držav članic zahtevala, da vnaprej ocenijo sorazmernost morebitnih novih ali spremenjenih zakonov ali drugih predpisov, ki določajo omejitve pri dostopu do reguliranih poklicev ali njihovem opravljanju.

Politike, povezane z znanji in spretnostmi, vplivajo tudi na izboljšanje poslovnega okolja, tako v smislu usklajevanja znanj in spretnosti s tistimi, ki jih iščejo podjetja, kot v smislu izboljševanja zbiranja podatkov o znanjih in spretnostih ter povečevanja njihove prepoznavnosti in preglednosti prek meja. V prihodnjem okrepljenem programu znanj in spretnosti za Evropo bodo predlagani številni ukrepi v zvezi s temi cilji. Poleg tega bo v prihodnjem Evropskem paktu o priseljevanju in azilu naveden pristop k upravljanju zakonitih migracij, da bi lahko EU bolje privabila usposobljene in nadarjene posameznike, ki jih potrebuje trg delovne sile EU. Ponovna oživitev in hiter zaključek pogajanj o direktivi o modri karti, katere namen je privabiti visoko usposobljene delavce, bosta še naprej prednostna naloga.

⁶⁸ Skupina Svetovne banke. *Doing Business* 2020.

V strategiji za mala in srednja podjetja za trajnostno in digitalno Evropo je obravnavana potreba po izboljšanju okolja v državah članicah s pomočjo posebnih pobud. Mednje sodijo okrepljeno sodelovanje z državami članicami pri izvajanju načela „najprej pomisli na male“ in okrepitev mreže odposlancev/odposlank za MSP ter celovitost in učinkovitost nacionalnih točk „vse na enem mestu“ za nadaljnjo podporo MSP, ki želijo poslovati čezmejno.

5. Temeljni vzroki, ki niso povezani z javno politiko

Temeljni vzroki za ovire niso vedno neposredno povezani z javnimi politikami, ne glede na to, ali gre za nacionalne politike ali politike na ravni EU. Trgi v različnih državah članicah so vpeti v širše kulturne kontekste. Zaradi različnih želja ali jezikov potrošnikov po vsej EU so čezmejne dejavnosti bolj zapletene. Poslovne odločitve zasebnih strank ali logistična vprašanja lahko pojasnijo nekatere težave, o katerih poročajo podjetja, na primer v primeru zavrnitve poslovnih priložnosti ali ozemeljskih omejitev dobave za maloprodajna podjetja. V zvezi s tem rezultati preiskave sektorja e-trgovanja, ki jo je izvedla Komisija (10. maja 2017), kažejo, da več kot 11 % trgovcev na drobno poroča, da jim njihovi dobavitelji nalagajo pogodbene omejitve pri čezmejni prodaji.

Pomembno vlogo imajo lahko tudi splošni makroekonomski in mikroekonomski pogoji. Poleg tega lahko zaradi geografskih in infrastrukturnih pogojev pride do ovir za dostop do trga, na primer zaradi podaljšanega časa prevoza in povečanih razdalj ali naravnih ovir za vstop na trg.

Ti temeljni vzroki ne izvirajo neposredno iz javne politike, a to še ne pomeni, da EU ne more sodelovati pri reševanju nekaterih od teh vprašanj. To med drugim velja za ovire, katerih vzrok so poslovne odločitve zasebnih strank, saj lahko te, če niso upravičene iz objektivnih razlogov, vodijo k umetni delitvi enotnega trga. Nedavni primer obravnave tega vprašanja na ravni EU je uredba o geografskem blokiranju⁶⁹. Drug primer so pravila o konkurenci. Komisija je pred kratkim kot nadaljevanje sektorske preiskave⁷⁰ obravnavala protikonkurenčne sporazume nekaterih podjetij, ki so razdelili enotni trg.

Kar zadeva ozemeljske omejitve dobave, Komisija po objavi sporočila o maloprodajnem sektorju⁷¹ iz leta 2018 od dobaviteljev zahteva popolno skladnost s konkurenčnim pravom, poleg tega pa jih je tudi pozvala, naj prostovoljno spremenijo svoj pristop. Komisija poleg tega in pred morebitnimi naslednjimi ukrepi trenutno proučuje, kako razširjena je uporaba ozemeljskih omejitev dobave in za katere izdelke se uporablja, kako bi lahko dobavitelji

⁶⁹Namen te uredbe je obravnavati zgoraj opisane razmere pod številko 6. Uredba (EU) 2018/302 je začela veljati 22. marca 2018 v vseh državah članicah EU, uporabljati pa se je začela 3. decembra 2018.

⁷⁰Naj jih nekaj naštejemo: prakse štirih proizvajalcev potrošniške elektronike (Asus, Denon & Marantz, Philips in Pioneer), ki jim je Komisija naložila denarno kazen zaradi vzdrževanja cen za nadaljnjo prodajo v zvezi s pogosto uporabljenimi potrošniškimi elektronskimi izdelki in (v primeru družbe Pioneer) tudi v zvezi z omejitvami čezmejne trgovine med državami članicami EU, prakse ameriškega proizvajalca oblačil Guess, ki mu je Komisija naložila denarno kazen med drugim zaradi omejevanja čezmejne prodaje potrošnikom (pogodbeno geografsko blokiranje) in vzdrževanja cen za nadaljnjo prodajo, ter prakse treh lastnikov blagovnih znamk in dajateljev licenc za pravice v zvezi z izdelki za maloprodajno trženje (Nike, Sanrio in NBS Universal), ki jim je Komisija naložila denarno kazen zaradi njihovih licenčnih pogodb in pogodb o distribuciji, ki omejujejo čezmejno in spletno prodajo izdelkov za maloprodajno trženje, kot so torbe, igrače, šolske potrebščine in oblačila, zlasti za otroke.

⁷¹Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom Evropski maloprodajni sektor, primeren za 21. stoletje, COM(2018) 219 final.

utemeljili uporabo omejitev, kako lahko konkurenca med trgovci na drobno vpliva na pojav ozemeljskih omejitev dobave ter kakšen je gospodarski učinek na različnih ravneh dobavne verige in na potrošnike. Na podlagi rezultatov bo Komisija preučila potrebo po nadaljnjih strateških ukrepih.

Program Erasmus prispeva k izboljšanju znanja jezikov med študenti. Podobno evropski strukturni in investicijski skladi prispevajo k izboljšanju infrastrukture in zmanjšanju geografskih ozkih grl v državah članicah. Dopolnjevali jih bodo drugi programi EU, pri čemer je bilo v okviru novega večletnega finančnega okvira 42,3 milijarde EUR predlaganih za novi program Instrument za povezovanje Evrope.

III. KLJUČNI UKREPI

To sporočilo in nove politične pobude, sprejete danes, določajo prednostne ukrepe, ki jih morajo države članice in Komisija skupaj izvajati.

Komisija poziva zlasti države članice in Evropski parlament naj:

- hitro sprejmejo vse predloge iz večletnega finančnega okvira, ki se nanašajo na enotni trg in e-upravo, za financiranje novih standardov, orodij informacijske tehnologije (kot so informacijski sistem za notranji trg (IMI)), storitev za državljane in podjetja (kot je SOLVIT) ali kampanj za ozaveščanje, zlasti programa za digitalno Evropo in programa za enotni trg;
- hitro sprejmejo zakonodajne predloge v obravnavi, katerih namen je odpraviti temeljne vzroke ovir, opredeljenih v tem sporočilu, zlasti prednostne predloge v obravnavi, ki so določeni v delovnem programu Komisije za leto 2020.

Poleg tega poziva države članice, naj:

- izpolnijo svoje pravne obveznosti in prevzamejo odgovornost za obravnavo temeljnih vzrokov, ki so v njihovi pristojnosti, kot so obremenjujoči predpisi in postopki, ter zagotovijo, da je tako njihov sedanjí kakor tudi prihodnji negativni učinek na enotni trg v skladu s pravom EU, v vsakem primeru pa je omejen;
- okrepijo prizadevanja za uskladitev z zakonodajo o enotnem trgu in tako odpravijo obstoječe ovire in preprečijo ustvarjanje novih;
- namenijo dovolj sredstev tistim upravam, ki so ključne za izvajanje enotnega trga, kot so organi, ki usklajujejo enotno digitalno vstopno mesto, organi za nadzor trga, organi, pristojni za konkurenco, in organi, odgovorni za varstvo potrošnikov, službe pomoči, kot so enotne kontaktne točke, kontaktne točke za izdelke ali centri SOLVIT;
- zagotovijo učinkovitost sistema „vse na enem mestu“, da bi pomagale zlasti MSP z usklajenimi odgovori o veljavnih pravilih in predpisih, ki jih morajo upoštevati za poslovanje na enotnem trgu (čezmejno in doma), ter o naložbenih priložnostih/programih, ki jih ponuja EU.

Komisija pa:

- danes sprejema dolgoročni akcijski načrt za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga⁷², da bi odpravila ovire, navedene v tem sporočilu, katerih temeljni vzrok je nezadostno izvrševanje prava EU. V tem okviru bo ustanovljena projektna skupina za uveljavljanje enotnega trga, v katero bodo vključene države članice in Komisija;
- bo ocenila potrebo po nadaljnjih regulativnih ukrepih za odpravo ovir, za katerimi tičijo drugi temeljni vzroki, ki jih je mogoče obravnavati na ravni EU. Komisija bo o rezultatih te analize poročala naslednje leto, tudi zato, da bo lahko upoštevala učinek prvega leta uporabe akcijskega načrta za uveljavljanje pravil enotnega trga;
- si bo še naprej skupaj z državami članicami prizadevala za odpravo temeljnih vzrokov nacionalnih ovir, tudi v smislu preprečevanja, na primer v okviru direktive o preglednosti enotnega trga⁷³ in direktive o preskusu sorazmernosti. Evropski semester zagotavlja še en ustrezen okvir za spremljanje in odpravljanje temeljnih vzrokov ovir, opredeljenih v tem sporočilu;
- bo okrepila program REFIT, med drugim z uporabo pristopa „novonastalo breme odpravlja staro“, ob polni vključenosti zainteresiranih strani. Platforma „Fit for Future“ (Pripravljeni na prihodnost) bo preučila, kako poenostaviti obstoječo zakonodajo in kako zagotoviti, da bo kos prihodnjim izzivom; cilj je, da se pri pripravi vseh prihodnjih zakonodajnih aktov na evropski in nacionalni ravni upošteva končni uporabnik, in sicer tako, da se opredelijo morebitne ovire in da se te na primer z uporabo digitalnih orodij v čim zgodnejši fazi zmanjšajo.

IV. ZAKLJUČEK

Komisija v tem sporočilu in spremnih poročilih na delovanje enotnega trga gleda z drugega vidika: z vidika uporabnikov. Pri tem se je pokazalo, da danes preveč ovir omejuje delovanje enotnega trga. To otežuje ravnanje podjetij in potrošnikov. Tako kot leta 1985 potrebujemo na ravni EU in na nacionalni ravni politično voljo in odločnost, da skupaj in z roko v roki odpravimo preostale ovire z obravnavanjem temeljnih vzrokov zanje. Danes sprejeti sveženj pobud – nova industrijska strategija za Evropo, strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo, Sporočilo o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga ter to sporočilo – tvori podlago za oživitev našega partnerstva, da bo Evropa lahko zagotovila rast, blaginjo in stabilnost za svoje državljanke in državljane ter podjetja doma in po svetu.

⁷² COM(2020) 94, 10.3.2020.

⁷³ Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe. UL L 241, 17.9.2015, str. 1.